

I tal dia farà un any

El desembre congelat

1 Aquest any, el desembre ha estat un mes atemperat, sense gaires complicacions climàtiques. Això ha inclinat la gent a parlar poc del temps i a dedicar-se, enèrgicament, a una furiosa conversació econòmica. La preparació típica de les festes nadalenques ha agafat un caire pàl·lid, titubejant, perquè, malgrat totes les simulacions, la processó anava per dintre les butxaques del pobre consumidor. De totes maneres, els establiments comercials han fet un esforç i han guarnit algun arbre. Els pobles i ciutats han agafat aquesta curiosa fesomia incendiària, tan pròpia d'aquestes diades, que converteix el país en una exasperada dispersió de dimensions elèctriques. Les companyies que fabriquen aquesta matèria que els tècnics anomenen quilovat, han tret el ventre de pena, si és que alguna vegada han tingut cap pena al ventre, naturalment. I és que les companyies elèctriques sempre han estat una bona companyia.

2 Algunes empreses, aquest any, no han regalat cap panera als seus treballadors. Els empresaris, considerant la delicadesa de la conjuntura, han decidit, entre altres coses, prescindir del «lot». És clar, deu ser per això que, aquest final d'any, els conflictes laborals han estat a l'ordre del dia. Els obrers, en això del «lot», sempre hi han tingut molta mania. I encara que les reivindicacions hagin agafat arguments de consistència diferent, des de les qüestions purament econòmiques fins a les complicacions sindicals, el fet ha estat, no hi ha dubte, la supressió del «lot» de Nadal. Però la veritat és que una pila d'empresaris, aquest any, han acabat els torrons.

3 Arreu del país, la decepció ha corregut de forma insistent i patètica: a milions i milions de ciutadans batejats i vacunats, no els ha tocat la rifa. Aquesta és la crua i pelada realitat. Cada any, una proporció immensurable de paisans i una quantitat considerable de militars reben, com una bufetada moral, la notícia de que tampoc han estat premiats. Seria interessant fer un estudi del trauma col·lectiu que provoca en el país una situació d'aquesta mena. La propensió a l'alcoholisme, l'impuls migratori, les activitats clandestines tenen, sens dubte, una motivació clara en la decepció terrible, repetida, inevitable, dels que no han tret la rifa. Les estadístiques afirmen que la tendència a suicidar-se és molt més accentuada en aquelles persones que no han estat premiades, que no pas en les premiades. I es comprèn.

4 Tenim la societat de consum amb un perdigó a l'ala. La crisi, ja se sap. Si les coses continuen per aquest camí, aviat no tindrem societat de consum, ni consum, ni res de res. El petroli, ja se sap. I la inflació. I el producte nacional brut. Tota una terminologia hiperbòlica i triomfalista s'està morint d'una manera segura i notable. Al senyor López Rodó, que s'havia desllomat tant de temps per desenvolupar el país, li han tirat la botifarra per terra. Ara que ja passàvem dels dos milers de dolars de renda per càpita, ve la crisi i ens rebenta totes les nostres il·lusions democràtiques. I és que, perquè la democràcia funcioni, un país ha de tenir, com a mínim, dos mil dolars de renda per càpita, (càpita més, càpita menys). Les democràcies sense aquest mínim de renda no funcionen. Per això, a Portugal, les co-

ses van com van i tothom es fa comunista. En fi, què hi farem. En el fons, potser és millor no ser demòcrates, perquè se'ns hi podrien barrejar els liberals que sempre han estat molt propensos a infiltrar-se. I tots sabem que amb liberals infiltrats, les democràcies acaben en mans de la masoneria. Déu ens en guard.

5 Els que comencen a estat apuradets són els cantants de protesta. Fins ara, els cantats de protesta s'han inflat de tan carregar-se la societat de consum. Quan els cantants de protesta tenien una estoneta, feien una cançó contra la societat de consum i sortien del pas d'una forma perfecta. I és que tothom estava d'acord en bescantar la societat de consum, començant pels propis consumistes. Ara, amb la societat aquesta a punt de fer els últims espeternecs, els cantants de protesta no saben pas cap on tirar. Un tema que promet són les multinacionals. I la CIA. La CIA podria ser un segon watergate, però en un pla bèstia. En fi, l'any vinent més aviat serà de la societat del poc consum. Paciència.

6 Uns altres que no van a l'hora són els intel·lectuals. Els intel·lectuals, de tota la vida, han demanat la llibertat i la igualtat. No era just que una part de la humanitat tingués sabates i automòbil, nevera i caseta a Premià de Mar, mentre els altres bevien el vi calent i gastaven espartenyas de betes. Els intel·lectuals defensaren, amb tota la seva ànima, la teoria que els pobres també havien de portar sabates i tenir una caseta a Premià. El fet és que, els pobres, van creure el mateix que els intel·lectuals. I els pobres es van dedicar a tenir neveres, sabates i, alguns de més atrevits, es van comprar un terreny a Premià de Dalt, pagant amb lletres, això sí. I després, algú, va inventar el 600. Si no s'hagués produït aquesta circumstància, potser les coses no haurien sortit de mare. Però el 600 va desbordar totes les previsions: va omplir les carreteres de gasificacions infectes i de conductors de segona. I tot es va tornar apretat, neguitós, untat, insomne. Llavors els intel·lectuals van dir allò del «no es eso, no es eso». I es van estripar les vestitures. I van foragitar les corbates. I van predicar un retorn als orígens. Però els pobres, que ja havien tastat les delícies de la mecànica, van dir que tururut. I és que, en aquest món, hi ha una quantitat impressionant de pobres. Els intel·lectuals, abans de promocionar a tots els pobres, havien d'haver fet números. Però els intel·lectuals sempre han manifestat un cert menyspreu per la qüestió matemàtica i, ara, han pagat les conseqüències.

7 El dia és clar, tímidament arrecerat, amb una densitat atmosfèrica suau i deshidratada. Els dies com avui són dies de fer camí, de prendre el sol, d'aturar-se a sospesar les meravelles del món en alguna cantonada. Són, sobretot, dies de cel encantat, deliciosament obert, immaculat, intacte. Tenim un país propens a l'exasperació vital, a la crispació temperamental i semàntica. En canvi, disposem d'un cel esponjat, serè i lluminós, on la mirada es perd i els pensaments es troben, on el dia sembla que no s'acaba mai i la nit ve per arrodonir la tarda. A vegades, hom diria que aquesta mena de cel fa perdonar aquesta mena de terra. Amén.